

Teoria literatury - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Teoria literatury
Kod przedmiotu	09.2-WH-FiPID-TEO-2/10-W-S14_pNadGenUU910
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	7
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	<ul style="list-style-type: none"> prof. zw. dr hab. Małgorzata Mikołajczak dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	-	-	Zaliczenie
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z najważniejszymi poglądami i koncepcjami teoretycznoliterackimi od starożytności do początków XX wieku, zaznajomienie z procedurami i metodami badawczymi wypracowanymi na gruncie tych koncepcji; wyrobienie umiejętności myślenia teoretycznego oraz umiejętności posługiwania się terminologią teoretycznoliteracką; kształtowanie umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznoliterackiej w badaniach literackich (przy czym na wykładach będzie prezentowana ogólna i szczegółowa wiedza uschematyzowana dotycząca zagadnień, koncepcji i pojęć teoretycznoliterackich, natomiast na ćwiczeniach studenci będą analizować konkretne teksty źródłowe, omawiać i dyskutować problemy teoretycznoliterackie).

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

Wykłady:

1. Miejsce teorii literatury w obrębie nauki o literaturze.
2. Teoria nowoczesna, ponowoczesna, kulturowa.
3. Narodziny poetyki. Od Demokryta do Arystotelesa.
4. *Mythos, katharsis, mimesis*. Lektury *Poetyki* Arystotelesa.
5. Kategoria wzniosłości i jej przemiany: Pseudo-Longinos, Burke, Kant, Lyotard.
6. *Sztuka poetycka* Horacego jako poetyka normatywna.
7. Poezja i poeta w renesansie.
8. Koncepcje poetologiczne Mikołaja Kazimierza Sarbiewskiego.
9. Klasycyzm, neoklasycyzm, klasycyzm tragiczny. Dzieje doktryny.
10. Romantyczna koncepcja poety i poezji.
11. Pozytywistyczna nauka o literaturze.
12. Przełom antypozytywistyczny: początki nowoczesnej myśli teoretycznej.
13. Fenomenologia w filozofii i wiedzy o literaturze.
14. Krytyka tematyczna, krytyka mitograficzna, psychokrytyka.
15. Ergocentryzm w badaniach literackich: formalizm, strukturalizm.

Ćwiczenia:

1. Poglądy Platona na temat poety i poezji.
2. Poglądy Arystotelesa.
3. Poetyka Horacego (*List do Pizonów*) i Pseudo-Longinosa (*O wzniosłości*).
4. Średniowieczny encyklopedyzm. Alegoria i alegoreza.
5. Poetyka renesansu (*Poetyka* J. C. Scaligera) i wczesnego baroku (*De perfecta poesi* M. Sarbiewskiego).

6. Doktryny klasycystyczne.
7. Romantyczne szkoły i poglądy na temat literatury (Niemcy-Anglia-Francja).
8. Poglądy Georga Wilhelma Friedricha Hegla na temat sztuki i literatury.
9. Pozytywistyczne kierunki w nauce o literaturze (A. Comte, H. Taine, F. Brunetière, H. Spencer).
10. Przełom antypozytywistyczny. Rola Wilhelma Dilthey'a.
11. Fenomenologia literacka (teoria dzieła literackiego R. Ingardena).
12. Formalizm rosyjski.
13. Formalizm amerykański (*New Criticism*).

Metody kształcenia

Na wykładach – wykład problemowy; wykład analityczny i syntetyczny, wykład konwersatoryjny

Na ćwiczeniach – metoda heurystyczna; rozmowa nauczająca, dyskusja

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student ma wiedzę z zakresu metod i procedur badawczych z zakresu literaturoznawstwa.	• KEP2_W05	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca kontrola na zajęciach • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • referat 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykład • Ćwiczenia
Student zna i rozumie historyczny rozwój teorii literatury.	• KEP2_W10	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca kontrola na zajęciach • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • referat 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykład • Ćwiczenia
Student potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informację z wykorzystaniem literatury naukowej z zakresu teorii literatury i poddawać ją krytyce.	• KEP2_U01	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • bieżąca kontrola na zajęciach • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium • odpowiedź ustna • referat 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykład • Ćwiczenia
Student posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów z zakresu teorii literatury.	• KEP2_U04	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • bieżąca kontrola na zajęciach • dyskusja • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium • referat 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykład • Ćwiczenia
Student jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów.	• KEP2_K02	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • odpowiedź ustna 	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady: egzamin.

Ćwiczenia: aktywny udział w zajęciach, potwierdzający znajomość zadanych lektur, wykonywanie ustnych i pisemnych prac domowych i kontrolnych, kolokwia (dwa w semestrze), referaty.

Literatura podstawowa

Brooks C., *Herezja parafrazy*, [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Antologia*, Kraków 2006, s. 155-170.

- Frankowska-Terlecka M., *Encyklopedie trzynastowieczne: refleksje i propozycje*, „Kwartalnik Historyczny Nauki i Techniki”, 23/1, 1978, s. 199-209,
- Głowiński M., Wprowadzenie, [do:] *Francuska krytyka tematyczna [przekłady]*, „Pamiętnik Literacki” 1971, z. 2, s. 175-187.
- Manifesty romantyzmu. 1790-1830, Anglia, Niemcy, Francja*, wybór tekstów A. Kowalczykowa, Warszawa 1995.
- Mitosek Z., *Teorie badań literackich. Przegląd historyczny*, Warszawa 1983, s. 25-30; 55-156, 198-210.
- Platon, *Fajdros*, przeł. W. Witwicki, Kęty 1999, s. 48-70.
- Platon, *Państwo*, przeł. W. Witwicki, Kęty 2003, s. 220-250; s. 308-338.
- Sarnowska-Temeriusz E., *Przeszłość poetyki. Od Platona do Giambattisty Vica*, Warszawa 1995.
- Skwarczyńska S., Kierunki w badaniach literackich. Od romantyzmu do połowy XX wieku, Warszawa 1964, s. 9-264.
- Szkłowski W.B., *Wskrzeszenie słowa*, [w:] *Rosyjska szkoła stylistyczna*, pod red. Marii Renaty Mayenowej, Z. Saloni, Warszawa 1970, s. 55-63.
- Szkłowski W.B., *Sztuka jako chwyt*, (1917), [w:] Stefania Skwarczyńska, *Teoria badań literackich za granicą* Tom I-VI, t. II, Kraków 1968, cz. 3, s. 10-28.
- Teorie badań literackich za granicą. Antologia*, pod red. S. Skwarczyńskiej, Kraków 1965, t. 1, cz. 1, s. 78-85; 90-102; 138-147; 161-163; 194-219; 240-246.
- Teorie badań literackich za granicą. Antologia*, pod red. S. Skwarczyńskiej, Kraków 1965, t. 1, cz. 2, s. 58-89, 197-212.
- Teorie literatury XX wieku. Podręcznik*, pod red. Burzyńskiej, M.P. Markowskiego, Kraków 2006, s. 43-72; 79-105; 111-130; 133-152.
- Trzy poetyki klasyczne. Arystoteles. Horacy. Pseudo-Longinos*, przeł. i oprac. T. Sinko, BN II nr 57, Wrocław 1951.
- Tynianow J., *Fakt literacki*, (1925), [w:] Stefania Skwarczyńska, *Teoria badań literackich za granicą*, tomy I-VI, t. II, Kraków 1968, cz. 3, s. 130-148.
- Wimsatt W. K. Jr., Monroe Curtis Beardsley, *Błąd intencji*, [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Antologia*, Kraków 2006, s. 137-154.
- Współczesna teoria badań literackich za granicą*, red. H. Markiewicz, t. 1-4, Kraków 1976-1992 (wybór).

Literatura uzupełniająca

- Arystoteles, David Hume, Max Scheler, *O tragedii i tragiczności*, przeł. Władysław Tatarkiewicz, Teresa Tatarkiewiczowa, Roman Ingarden, Kraków 1976.
- Baluchowa A., *Krytyka tematyczna*, „Polonistyka” 1992 nr 5, s. 277-280.
- Bachelard G., *Wyobraźnia poetycka. Wybór pism*, wyboru dokonał Henryk Chudak, przełożyli H. Chudak, Anna Tatarkiewicz, przedmowa Jana Błońskiego, PIW, Warszawa 1975.
- Fischer J., *Macieja Kazimierza Sarbiewskiego refleksje o istocie zgodności hermeneutycznej, funkcji poznawczej i etycznej poezji*, „Meluzyna. Dawna Literatura i Kultura”, nr 1 (2), 2015, s. 5-19.
- Frye N., *Mit, fikcja, przemieszczenie*, przekł. E. Muskat-Tabakowska, [w:] *Studia z teorii literatury*, t. 1, red. M. Głowiński i H. Markiewicz, Wrocław 1977.
- Gołaszewska M., *Wzniosłość*, [w:] *Słownik literatury XIX wieku*, pod red. Bachórze J. i Kowalczykowej A., Wrocław 1997.
- Idee programowe romantyków polskich. Antologia*, oprac. A. Kowalczykowa, BN I 262, Wrocław 2000.
- Kołos, A. *Poetyka konceptu. Macieja Kazimierza Sarbiewskiego w kręgu historii idei*, „Forum Poetyki”, zima 2017, s. 6-17.
- Kostkiewiczowa T., *Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko*, Warszawa 1975 (tu rozdział z klasycyzmu).
- Kulturowa teoria literatury*, red. M.P. Markowski, R. Nycz, Kraków 2006 (wybór).
- Kulturowa teoria literatury 2. Poetyki, problematyki, interpretacje*, red. T. Walas, R. Nycz, Kraków 2012 (wybór).
- Kuźma E., *Kategoria mitu w badaniach literackich*, [w:] *Nowe problemy metodologiczne literaturoznawstwa*, red. H. Markiewicz, J. Sławiński, Kraków 1976.
- Literatura. Teoria. Metodologia*; red. D. Ulicka, Warszawa 1988 (wybór).
- Łotman J., Z. Minc, *Literatura i mitologia*, [w:] *Sztuka w świecie znaków*, wybór i przekład B. Żytko, Gdańsk 2002.
- Pisma teoretyczne niemieckich romantyków*, wybrał i oprac. T. Namowicz, BN II 246, Wrocław 2000.
- Reale G., *Historia filozofii starożytnej*, przeł. E. I. Zieliński, Lublin 1996, t. 2 - zwłaszcza rozdz. „Mit jaskini” jako symbol wszystkich podstawowych składników myśli Platona, s. 347-354; s. 568-577.
- Szmydtowa Z., *Platon w twórczości Norwida*, [w:] *Poeci i poetyka*, Warszawa 1964.
- Tatarkiewicz W., *Dzieje sześciu pojęć*, Warszawa 1976 (wybór).
- Ulicka D., *O powieści formalistów. Jak był zrobiony rosyjski formalizm?*, „Przegląd Humanistyczny” 1994, z. 4, 35-50.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Krystian Saja (ostatnia modyfikacja: 08-05-2021 15:07)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ